

Kopijos:

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai
Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui

taryba@kt.gov.lt, kopijos: bendrasisd@vrm.lt, priim@lrs.lt

Siunčiama el. paštu

DĖL PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO PROJEKTO NUOSTATŲ PRIEŠTARAVIMO SAŽININGAI KONKURENCIJAI

Asociacija „Fintech Hub LT“ (toliau – Asociacija), vienijanti kredito įstaigas, elektroninių pinigų įstaigas ir mokėjimo įstaigas, kreipiasi į Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybą dėl 2023 m. gruodžio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 924 „Dėl Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 9, 10, 11, 15, 16, 21, 22, 23, 25, 29, 36, 39, 40, 48 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 15¹, 15² ir 46¹ straipsniais įstatymo projekto ir su juo susijusių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“. Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII-275 toliau bus vadinamas Įstatymu, o Įstatymo 2, 9, 10, 11, 15, 16, 21, 22, 23, 25, 29, 36, 39, 40, 48 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 15¹, 15² ir 46¹ straipsniais įstatymo projektas – Projektu.

Projekto 12 straipsniu keičiamas Įstatymo 25 straipsnio 6 dalies 1 punktas. Šiuo punktu numatoma, kad akcinė bendrovė arba uždaroji akcinė bendrovė (*pastaba – vykdanči virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus veiklą*) įstatinį kapitalą formuojančias lėšas turi įnešti į sąskaitą **Lietuvos Respublikos kredito įstaigoje arba Europos Sąjungos valstybės narės kredito įstaigoje, turinčioje filialą Lietuvoje**. Asociacijos nuomone, reikalavimas sąskaitą atidaryti konkrečiai tik kredito įstaigoje (t. y. komerciniame banke arba kredito unijoje) ne tik prieštarauja kitiems teisės aktams, bet ir pažeidžia sąžiningos konkurencijos sąlygas.

2000 m. liepos 13 d. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835, reglamentuojančio visų akcinių bendrovių steigimą Lietuvoje, 7 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „Bendrovės steigimo sutartis, sudaryta šiame straipsnyje nustatyta tvarka, suteikia teisę atidaryti steigiamos bendrovės kaupiamąją sąskaitą **kredito ar elektroninių pinigų įstaigoje**“. Projekto rengėjas aiškinamajame rašte nepateikė argumentų, kuriais buvo remiamasi nustatant apribojimą sąskaitas atidaryti tik kredito įstaigose. Manome, kad neatlikus šios nuostatos poveikio konkurencijai vertinimo, Projekto rengėjas pažeidė 2012 m. rugsėjo 18 d. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 15 straipsnį ir 16 straipsnio 2 dalį, kuriais teisės aktų rengėjai įpareigojami atlikti proporcingą galimoms numatomo teisinio reguliavimo pasekmėms teisinio reguliavimo poveikio vertinimą konkurencijai, ypač tais atvejais, kai teisės projekto poveikio konkurencijai vertinimą įpareigoja atlikti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas. Projekto rengėjas, neatlikęs Projekto 12 straipsnio poveikio konkurencijai vertinimo pažeidė 1999 m. kovo 23 d. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 (toliau – Konkurencijos įstatymas) 4¹ straipsnio 1 dalies 2 punktą, kuria numatoma, kad teisės akto projekto rengėjas privalo atlikti teisės akto projekto poveikio konkurencijai vertinimą, kai keičiamas reguliavimas nustato ribotą ūkio subjektų, galinčių vykdyti tam tikrą ūkinę veiklą, skaičių.

Atkreipiame dėmesį, kad Projekto pasiūlymas akivaizdžiai iškreipia rinkos konkurenciją, nes **uždraudžia elektroninių pinigų įstaigoms atidaryti sąskaitas** akcinėms arba uždarosioms akcinėms bendrovėms, vykdančioms virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus veiklą, nors nedraudžia to daryti steigiant bet kokia kita veikla užsiimančią akcinę ar uždarąją akcinę bendrovę. Manome, kad įvesdamas minėtą reikalavimą, Projekto rengėjas pažeidžia Konstitucijos 46 straipsnį, kuriuo įpareigojama saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę.

Iš ekonominės perspektyvos, sąskaitos atidarymas klientui, sąskaitos palaikymas, o taip pat teisė laikyti klientų lėšas suteikia papildomą pajamų šaltinį elektroninių pinigų įstaigoms. Jei kredito įstaigoms būtų leista saugoti virtualiųjų valiutų keityklos operatorių ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių minimalų būtiną kapitalą, o elektroninių pinigų įstaigoms ne, pastarosios netektų galimo pajamų srauto, o dėl to kartu negalėtų tomis pačiomis sąlygomis konkuruoti dėl teikiamų paslaugų kainos, nes kredito įstaigos, turėdamos papildomus pajamų srautus, galėtų sumažinti kitų paslaugų kainas.

Iš teisinės pusės, rizikų valdymo reikalavimai tiek kredito įstaigoms, tiek elektroninių pinigų įstaigoms yra panašūs ar, neretu atveju, tapatūs. Skirtumas tarp šių įstaigų yra jų rizikos apetitas, kuriuo savo sprendimą argumentuoja Projekto rengėjas. Vis dėlto, Lietuvos Respublikos teisės aktai nenumato rizikos apetito ribojimų, todėl Projekto rengėjas neturėtų to naudoti kaip argumento įvedant konkurencijos ribojimus.

Remiantis Konkurencijos tarybos Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairių 9.1.3. ir 9.1.5. punktais, aukščiau nurodytos aplinkybės suponuoja, jog Projekto 12 straipsniu būtų suteikiami teisinio reglamentavimo pranašumai (specialios teisės) kredito įstaigoms, kurie darytų didelį poveikį elektroninių pinigų įstaigoms teikti sąskaitų atidarymo ir palaikymo (administravimo) paslaugas bendrovėms, vykdančioms virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus veiklą. Dėl šios priežasties privilegijuojant kredito įstaigas būtų pažeidžiamas Konstitucijos saugomas lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principas, reiškiantis, kad vienodose situacijose ūkio subjektai turi būti vertinami vienodai, o skirtingose skirtingai, nebent privilegijavimą ar diskriminavimą būtų galima pateisinti, kaip tai yra numatyta Konstitucinio Teismo doktrinoje dėl ūkinės veiklos ribojimų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašome:

- 1) Įvertinti, ar Projekto rengėjas, Projekto 12 straipsnyje numatytu reguliavimu uždraudamas akcinei bendrovei arba uždarajai akcinei bendrovei, vykdančiai virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus veiklą, įstatinį kapitalą formuojančias lėšas įnešti į sąskaitą elektroninių pinigų įstaigoje, nepažeidžia Konstitucijos saugomos sąžiningos konkurencijos laisvės;
- 2) Įvertinti, ar Projekto rengėjas, dėl Projekto 12 straipsnyje numatyto reguliavimo nepažeidė Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio;
- 3) Informuoti apie kitus žingsnius, kurių galėtų imtis Asociacija siekdama spręsti susidariusią situaciją.

Esant galimybėms, prašome Konkurencijos tarybą pateikti savo nuomonę iki Seimo pavasario sesijos pradžios – 2024 m. kovo 10 d.

Administracijos direktorė
Greta Ranonytė